

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulvm XVI. Cum ad hoc.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

thedrales non appareat ea unio, quæ est inter Episcopum, vel similem Prælaturam, & Capitulares ejus.

CAPITVLVM XVI.

Cum ad hoc.

PARAPHRASIS.

Intellexit Gregorius IX. quoddam Ecclesia Antiochena propter absentiam Clericorum, qui in Ecclesia deservire deberent, ferme destituta esset ministris, idcirco mandat Patriarchæ, ut non obstantibus indulgentijs à Sede Apostolica datis, & licentia Patriarchæ antecessoris, quibusdam facta, Canonicos absentes, aliosque assidos, sive præbendarios revocet ad residendum; si non venerint, tunc ex beneficiorum redditibus alios tanquam Vicarios applicet ad servendum Ecclesiæ, datâ eis congruâ portione; at verò residuum ad ejusdem Ecclesiæ utilitatem convertat.

SUMMARIUM.

1. Omnes beneficiati, spectato Jure communi ad residentiam personalem obligantur, nisi causa jam relata, aut consuetudo legitime introducta excuset.
2. Ita ut solus Papa remittere possit absolute residendi obligationem, Episcopi verò tantum ex justa causa, qua tamen licentia non est propriè dispensatio in lege Superioris.
3. Privilegium si noxium fieri incipiat Ecclesiæ, vel Reipublicæ, revocari potest ab eo, qui illud concessit.
4. Neque tamen ipso Jure annullatur, si valde impetratum fuit.
5. Et hinc revocari etiam potest consuetudo, legitime quidem introducta, postmodum tamen damnosa & nociva Ecclesiæ, vel Reipublicæ.

Notandum primò. Omnes beneficiarij spectato communi Jure ad residentiam personalem obligantur. Ita colligitur ex

textu, & dixi in c. 1. not. 2. Excipi tamen debent beneficia, quæ dicuntur portiones seu præstimonias, & secundum primam institutionem suam, absentibus quoque Clericis v. g. causâ studiorum, quasi stipendij, aut cujusdam subsidij loco conferuntur, quamvis cum obligatione aliqua, seu officij Canonici, seu officij B. Virginis, de quibus *Abb. in c. ult. n. 3. Imol. n. 9. hoc tit.* & videri possunt, quæ dixi *lib. 4. tract. 2. c. 5. n. 6.* Deinde secundum consuetudinem omnium ferme Ecclesiarum, in simplicibus quibusdam beneficijs, quæ propriè in titulum dantur, personalis residentia non requiritur; imò in quibusdam per consuetudinem quorundam locorum obtentum est, ut neque per Vicarium residere necesse sit: quod non omnino alienum esse à ratione, si beneficia sint tenuia, docet *Innocent. in c. ult. hoc tit.* eò quòd omnes Ecclesiæ particulares faciant unam Ecclesiam propter Fidei, & Charitatis unionem, & ideò, qui bene servit uni, censetur etiam servire alteri, à quo beneficium aliquod accipit, licet ibi non moretur, dummodo non etiam vagetur, sed Ecclesiæ Catholicæ utilis sit.

Notandum secundò. Solus Papa in beneficijs residentiam postulantibus, non residendi indulgentiam seu remissionem concedere potest: at verò Episcopi & similes Prælati licentiam tantum absentia dare possunt ex justa causa, dum ea durat; nam inferior tollere, aut relaxare non potest legem Superioris, nisi quatenus id ipsi concessum est, videlicet circa hanc legem residentia, ut ex justa causa absentia licentiam dare: at verò per istam licentiam non propriè relaxari legem, nec esse propriè dispensationem, docui *lib. 1. tract. 4. c. 22. post principium.* Summus autem Pontifex, qui Juri Canonico præest, & in beneficijs Ecclesiasticis plenissimam potestatem obtinet, personalis residentia obligationem arbitratus suo relaxare potest, saltem validè, exceptis beneficijs curatis, in quibus, cum residentia Juris divini sit, dispensare validè non potest, nisi dispensandi causa cognoscatur,

scatur, sicuti dixi loco. est. n. II. & expressè tradit *Axor. 10. 2. lib. 7. c. 4.*

3 Notandum tertio. Si privilegium alicui concessum noxium esse incipiat Ecclesie, vel Rei publicae, revocari potest ab eo, qui concepit, vel ejusdem successore, aut Superiore. Ita tradunt etiam DD. in c. *Suggestum 9. de decimis*, & docui cit. *trakt. 4. c. 23. n. 19.*

4 Adverte, quòd dico, revocari posse; non enim ipso Jure annullatur, si ab initio validè impetratum est, sicuti dicitur in *cit. c. suggestum*. Ceterum Princeps non solet, & plerumque non potest concedere privilegium cum notabili aliorum, praesertim communitatis, aut Ecclesiae praedictio, & damno. *argum. L. 2. C. de precibus Imperatori offerendis*, & *L. servitutes 14. §. loco publico*, ubi id tradit *Gl. v. incommodo ff. de servitutibus*. Quam ob rem talia rescripta, & privilegia Principum falsa, aut subreptitia praesumuntur, teste *Gl. finali in c. 2. de rescriptis*; nisi expressè fiat mentio praedictio alteri inferendi, & nulla alia fraudis suspicio adsit. *L. 2. §. 16. ff. ne quid in loco publico &c.* Ubi dicitur: si quis à Principe impetravit, ut in publico loco aedificet, non est credendus sic aedificare, ut cum incommodo alicujus id faciat, neque sic conceditur, nisi fortè quis hoc impetraverit.

5 Simile quoddam dici potest de consuetudine introducta contra Jus commune, ut in simplicibus beneficiis residere non sit esse, per quam consuetudinem beneficiarius Jus quoddam non residendi acquiritur, si enim haec consuetudo, quam pono legitime praescriptam esse, tendere incipiat in notabile alicujus Ecclesiae detrimentum, quia destituitur idoneis, ac necessariis ministris, hoc casu Episcopus, novo condito statuto, consuetudinem tollere potest, requisito consensu Capituli, quem si neget, nihilominus procedere, & decernere poterit Episcopus secundum *Abb. inc. precedentr. n. 4.* quia Capitulum non potest bonum Ecclesiae, quod Episcopus ex officio promovere tene-

netur, impedire; si autem necessitas non cogat, ut residentia beneficiarius imperetur, seu quia Ecclesia Canonicis abundat, seu quia absentes Vicarios constitutos habent, tunc Canonicorum, seu collegiatorum, de quorum residendi obligatione agitur, consensus requiritur; sufficit tamen consensus majoris partis, si Capitulum decernere, vel decernenti Episcopo consentire velit, ob commodum non proprium, sed Ecclesiae. *argum. c. ult. de his, quae fiunt à majore parte Capituli*, & tradit *Abb. cit. n. 4. Petrus Duenas reg. Jur. 297.*

CAPITVLVM VLTIMVM. Clericos

PARAPHRASIS.

Episcopus, aliisque Praelatus simili Jurisdictione praeditus potest Clericos obtinentes beneficia, quae residentiam personalem postulant, si ad aliam Dioecesein absque licentia ejus, commorandi causa, transferant, atque moniti, reversi non fuerint, beneficiis spoliare, nisi rationabilem excusationem ostendant.

SUMMARIUM.

1. *Be. est. tatus ad residentiam obligatus, si in aliena Dioecesi morari velit, à suo Ordinario, post monitionem, si non revertatur, spoliari potest beneficio.*
2. *Pluribus explicatur, utrum Canonicus v.g. in alia Ecclesia Canonicatum accipiens, renuntiare priori videatur.*

NOta Si beneficiarius ad residentiam obligatus in alia Dioecesi commorari velit, & monitus non revertatur, Ordinarius beneficio ipsum suo, ipso facto privare, sive spoliare potest, ita tamen, ut si postea reversus rationabilem absentiae causam ostenderit, restituendus sit. Contentiunt ea, quae diximus, ex parte hoc tit.

Quaestio est, si Canonicus v.g. in alia Ecclesia Canonicatum acceperit, num priori renuntiare videatur, ita, ut tanquam vacans